

Nr 58.

Ankom till riksdagens kansli den 29 maj 1921 kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl. m. m.

Under elfte huvudtiteln av den till innevarande riksdag avlåtna propositionen om tilläggsstat till riksstaten för år 1921 hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på de propositioner om anvisande av medel för ändamålet, som kunde bliva förelagda riksdagen, dels i punkt 3 till beredande av dyrtidstillägg under år 1921 åt pensionsberättigade änkor och barn efter civila befattningshavare i statens tjänst m. fl., å tilläggsstat för år 1921 såsom förslagsanslag beräkna ett belopp av 6,000,000 kronor, dels ock i punkt 6 till beredande av dyrtidstillägg under år 1921 åt pensionsberättigade änkor och barn efter militära befattningshavare, å tilläggsstat för år 1921 såsom förslagsanslag beräkna ett belopp av 1,300,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 18 mars 1921 avlåten proposition nr 328, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen godkänna vid propositionen fogat

Förslag

till

Kungörelse

med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl.

§ 1.

Dyrtidstillägg tillkommer sådana änkor och barn samt övriga anhöriga efter befattningshavare i statens tjänst, som äga åtnjuta pension eller därmed jämförlikt understöd av statsmedel eller från någon av

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 8 saml. 49 häft. (Nr 58—59.)

staten understödd anstalt för pensionering av dylika befattningshavares änkor och barn, från Lunds universitets änke- och pupillkassa, från vaktbetjäningens vid Uppsala universitet pensionsinrättning för änkor och barn eller från enskilda järnvägarnas pensionskassa eller med denna jämförlig pensionsinrättning.

§ 2.

Dyrtidstillägget beräknas med ledning av det grundtal, som fastställts för bestämmande av dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer. Nytt grundtal äger tillämpning från och med det kvartal, under vilket Kungl. Maj:ts beslut därom kungjorts, till det kvartal, under vilket Kungl. Maj:t må komma att fastställa annat grundtal.

§ 3.

Dyrtidstillägg till änka samt till änka med ett eller flera minderåriga barn utgår å pension eller understöd, som icke överstiger 125 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet.

Överstiger pensionen eller understödet 125 kronor för kvartal, utgår dyrtidstillägg för den del därav, som utgör 125 kronor för kvartal, på sätt nyss sagts samt för den överskjutande delen efter ett procenttal, som motsvarar femtiofem hundradelar av grundtalet.

Till änka med ett eller flera minderåriga barn ökas dyrtidstillägget för varje sådant barn med en tiondel av summan av pensionen och därå utgående dyrtidstillägg.

Dyrtidstillägg till ett eller flera minderåriga barn utan pensionsberättigad moder eller till annan pensionär utgår efter enahanda grunder, som ovan stadgats rörande dyrtidstillägg till änka med eller utan barn, dock att motsvarande gräns för beräkningen därvid är 120 kronor för kvartal.

Till två eller flera minderåriga syskon utan pensionsberättigad moder ökas dyrtidstillägget för varje syskon över ett med en tiondel av summan av pensionen och därå utgående dyrtidstillägg.

Dyrtidstillägg må dock i sin helhet för varje utbetalningsperiod i förhållande till pensionens eller understödets belopp icke utgå efter högre procenttal, än som motsvarar för änka med ett barn grundtalet ökat med 10, för änka med två barn grundtalet ökat med 20, för änka med tre barn grundtalet ökat med 30 o. s. v. samt för två minderåriga syskon utan pensionsberättigad moder grundtalet ökat med 10, för tre minderåriga syskon grundtalet ökat med 20 o. s. v.

§ 4.

För den, som från mera än ett håll åtnjuter pension eller understöd, som i § 1 omförmåles, lägges berörda förmånens sammanlagda belopp till grund för den i § 3 angivna beräkningen av dyrtidstillägget.

Åtnjuter pensionär, som i § 1 avses, dyrtidstillägg såsom befattningshavare i statens tjänst eller äger han såsom innehavare av lärarbefattning vid annan läroanstalt än statens uppbära dyrtidstillägg av statsmedel, utgår dyrtidstillägg å pensionen allenast efter ett procenttal, som motsvarar femtiofem hundradelar av grundtalet; därest emellertid beloppet av den avlöning eller den del av avlöningen, varå dyrtidstillägg tillgodokommer honom såsom befattningshavare i statens tjänst eller såsom lärare vid sådan läroanstalt, som nyss är nämnd, understiger 500 kronor för år, utgår dyrtidstillägg å pensionen efter ett procenttal, motsvarande grundtalet, dock högst å det belopp, varmed berörda avlöning eller del av avlöningen understiger 500 kronor för år. Vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning, därest pensionär åtnjuter dyrtidstillägg enligt gällande allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer.

§ 5.

Dyrtidstillägg enligt här ovan för pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst stadgade grunder utgår jämväl till:

1:o) pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare vid flottans pensionskassa;

2:o) pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare med familjepensionsrätt i statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl.;

3:o) pensionsberättigade änkor och barn efter delägare i prästerskapets änke- och pupillkassa;

4:o) änkor och barn efter sådan befattningshavare vid statens järnvägar, som dödats under förrättande av arbete i statens järnvägars tjänst, och till vilka änkor och barn på denna grund utgår ersättning enligt lagen den 12 mars 1886 (nr 7) angående ansvarighet för skada i följd av järnvägs drift;

5:o) änkor och barn efter befattningshavare hos enskilt företag, som numera övertagits av staten, därest de genom statens försorg uppbära pension eller understöd i sådan egenskap; samt

6:o) till pension från enskilda järnvägarnas pensionskassa eller med denna jämförlig pensionsinrättning berättigade änkor och barn efter sådan befattningshavare vid numera av staten övertagen järnväg, vilken antingen avlidit eller med pension avgått från tjänst vid järnvägen redan innan den övertagits av staten;

och beräknas därvid dyrtidstillägget i fall, som avses i 1:o)—3:o) och 6:o), å pensionen, i fall, som angives i 4:o), å ersättningsens belopp samt i det i 5:o) omförmälda fallet å pensionen eller understödet.

§ 6.

Om till dyrtidstillägg enligt denna kungörelse berättigad avlidit, innan vederbörande tillkommande dyrtidstillägg till fullo utbetalts, inträder stärbhuset i den avlidnes rätt.

Dyrtidstillägget utgår i sådant fall för samma tid, för vilken pensionen eller understödet får uppbäras.

§ 7.

Med minderårigt barn avses här sådant barn, som icke uppnått den ålder, då enligt de särskilda pensionskassornas reglementen eller eljest givna föreskrifter dess rätt till pension i allmänhet upphör.

§ 8.

Den, som åtnjuter full försörjning av den allmänna fattigvården, må icke komma i åtnjutande av ifrågavarande dyrtidstillägg.

§ 9.

Till hjälp vid dyrtidstilläggets uträkning utfärdar Kungl. Maj:t nödiga tabeller.

§ 10.

Dyrtidstillägget utbetalas i sammanhang med pension eller understöd enligt de närmare föreskrifter, som av Kungl. Maj:t meddelas.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1921, från och med vilken dag kungörelsen den 30 juni 1920 med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl. (nr 366) upphör att gälla.

Slutligen har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 20 maj 1921 avlåten proposition nr 363, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, under nedannämnda punkter föreslagit riksdagen, bland annat,

C) å tilläggsstat för år 1921 under elfte huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa

dels till dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. ett belopp av 5,300,000 kronor,

dels ock till dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter militära befattningshavare ett belopp av 1,140,000 kronor; samt

D) förklara, att under år 1922 tills vidare och intill dess definitivt beslut fattats rörande de medel, av vilka för sagda år kostnaderna för dyrtidstillägg åt ovan omförmälda änkor och barn skola bestridas, erforderliga belopp skola utgå av de medel, vilka för beredande av dyrtidstillägg under år 1922 kunna varda å riksstaten för sagda år särskilt avsatta.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokoll.

Av en till utskottet överlämnad, av statskommissarien friherre C. A:son Leijonhufvud verkställd utredning framgår, att av de inalles 6,055 pensionsberättigade änkor utan barn, som denna utredning omfattar, 5,813 eller omkring 96 procent uppburo pensioner om högst 1,000 kronor per år, och icke mindre än 2,526 eller 42 procent åtnjoto årspensioner om högst 300 kronor.

Under hänvisning till vad utskottet anfört i sitt utlåtande nr 57, innefattande förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, har utskottet, med biträdande av Kungl. Maj:ts förslag, på enahanda skäl funnit sig böra föreslå, att de nuvarande grunderna för beräkning av dyrtidstilläggen till änkor och barn efter befattningshavare alltjämt bibehållas.

Mot den av Kungl. Maj:t föreslagna formella ändringen i § 2 i kungörelsen den 30 juni 1920 med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl. har utskottet icke haft något att erinra, liksom icke heller mot den i proposition nr 363 verkställda kostnadsberäkningen, i vad den avser här ifrågavarande dyrtidstillägg.

Utskottet.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 328 samt propositionen nr 363, i vad den avser pensions- och indragningsstaterna, må

1) godkänna ovan intagna förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl.;

2) å tilläggsstat för år 1921 under elfte huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa

dels till dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. ett belopp av 5,300,000 kronor,

dels ock till dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter militära befattningshavare ett belopp av 1,140,000 kronor; samt

3) förklara, att under år 1922 tills vidare och intill dess definitivt beslut fattats rörande de medel, av vilka för sagda år kostnaderna för dyrtidstillägg åt ovan omförmälda änkor och barn skola bestridas, desamma skola utgå av de medel, vilka för beredande av dyrtidstillägg under år 1922 kunna varda å riksstaten för sagda år särskilt avsatta.

Stockholm den 29 maj 1921.

På bankoutskottets vägnar:

EMIL KRISTENSSON.

Närvarande: Se utlåtandet nr 57.
